

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГОРЛІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ**

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ КЕРУВАННЯ

СИЛАБУС

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта (Мова і література (англійська))
Освітня програма	Середня освіта (Мова і література (англійська)). Психологія
Форма навчання	денна
Курс	I
Семестр	II

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання

кафедри психології та педагогіки

28.08.2019 № 1

ЗМІСТ

1.	Відомості про розробників і науково-педагогічних працівників, які викладають навчальну дисципліну	3
2.	Цілі, завдання, передумови вивчення навчальної дисципліни	3
3.	Предметні компетентності та результати навчання	4
4.	Місце навчальної дисципліни в структурі освітньої програми	5
5.	Опис навчальної дисципліни	5
6.	Обсяг, методика і технології викладання навчальної дисципліни	6
6.1.	Анотація програми навчальної дисципліни	6
6.2.	Основні модулі навчальної дисципліни	7
6.3.	Індивідуальне навчально-дослідне завдання	8
6.4.	Форми та методи навчання	8
7.	Політика навчальної дисципліни	8
8.	Контрольні заходи результатів навчання	9
8.1.	Поточний контроль	9
8.2.	Підсумковий контроль	10
9.	Критерії й засоби оцінювання рівня знань і умінь здобувачів із навчальної дисципліни	11
10.	Рекомендована література	14

1. Відомості про розробників і науково-педагогічних працівників, які викладають навчальну дисципліну

Назва курсу	Організаційна психологія та психологія керування
Викладач (-і)	<i>Мельник Валерія Валеріївна</i> , доктор філософських наук, професор <i>Гришук Оксана Вікторівна</i> , кандидат психологічних наук, доцент
Контактний телефон	+38(050) 04-28-625 +38(099) 62-97-204
E-mail	v.melnik@forlan.org.ua o.hrytsuk@forlan.org.ua
Локація курсу в корпоративному середовищі	Ресурсний центр (аудиторія № 315, навчальний корпус № 2)
Формат курсу	Очний (offline)
Консультації	Очні консультації: в день проведення лекцій/семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на адреси електронної пошти, зазначені в силабусі.

2. Цілі, завдання, передумови вивчення навчальної дисципліни

Курс «Організаційна психологія та психологія керування» має велике значення у справі формування загального уявлення про соціально-психологічні аспекти процесу управління, особливості комунікацій та інформаційних процесів в різних типах організацій, а також дозволить сформувати на цій основі навички діагностування, аналізу та розробки психологічних технологій для вирішення психологічних проблем різних типів організацій. Глибокі та ґрунтовні знання з організаційної психології та психології керування дозволять використовувати у практиці ефективний стиль ділової комунікації, вирішувати проблемні та конфліктні ситуації в організаціях.

Мета навчальної дисципліни полягає в оволодінні здобувачами знаннями про особливості функціонування організації, управління персоналом засобами ефективної взаємодії та співробітництва, необхідних для майбутньої практичної роботи в галузі психології та педагогіки

Завдання:

- формування уявлення про основні теорії організації та еволюцію знань про організаційні феномени;
- формування уявлення про сучасний стан організаційної психології та психології керування;
- надання можливості засвоїти специфіку роботи з персоналом як цінним ресурсом організації;
- надання можливості засвоїти практико-орієнтований інструментарій конструктивної взаємодії в процесі управління персоналом, організацією;

- формування уявлення про вплив соціально-психологічних факторів на розвиток партнерства, конструктивної взаємодії між суб'єктами ділових відносин.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: обізнаність із предметною галуззю та розуміння професійної діяльності; вміння встановлювати взаємозв'язки між стратегією організації та управлінням персоналом, аналізувати комунікаційні процеси в організації та розробляти пропозиції щодо підвищення ефективності її роботи.

Навчальна дисципліна формує **міждисциплінарні взаємозв'язки** з іншими навчальними дисциплінами: «Педагогічний менеджмент», «Методика викладання психології у вищій школі», «Соціальна педагогіка» тощо.

3. Предметні компетентності та результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти **компетентностей і програмних результатів** навчання відповідно до освітньої програми Середня освіта (Мова і література (англійська)). Психологія, а саме:

Загальні компетентності:

Здатність реалізувати ефективні психолого-педагогічні стратегії існування людини у суспільстві в умовах сучасного глобалізованого соціокультурного середовища.

Здатність усвідомлювати моделі світу, природу, причинно-наслідкові закономірності розвитку суспільства і зв'язки різних культур; набувати культурного досвіду для досягнення загальнолюдських цінностей; засвоювати і реалізовувати наукові та культурні досягнення світової цивілізації з поважним ставленням до різних культур, релігій, прав народів і людини та ідеї збереження миру та толерантного існування.

Здатність реалізовувати у професійній діяльності настанови толерантності та гуманності, у контексті сучасної мультикультурності, на основі загальнолюдських цінностей та критичного оцінювання соціально-політичних, економічних подій і явищ, культурних реалій сьогодення

Здатність працювати у професійній групі, дотримуючись етичних норм професійної діяльності.

Здатність планувати та управляти проектами, здійснювати прогнозування основних показників, що характеризують розвиток педагогічної системи.

Фахові компетентності:

Здатність використовувати базові знання про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасної педагогічної науки, лінгвістики, літературознавства, психології.

Здатність здійснювати психологічний супровід персоналу та керівництва сучасних закладів освіти.

Здатність оперувати набутими знаннями теорії та практики навчання і виховання, виявляти стан і можливості поліпшення педагогічного процесу та відповідного освітнього середовища, у тому числі інклюзивного, у вищих,

загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах, визначати індивідуальні особливості його учасників.

Здатність до моделювання, організації та оцінювання освітнього процесу та проектування програм інклюзивної освіти, додаткової професійної освіти відповідно до потреб роботодавця.

Здатність мислити логічно й послідовно, здійснювати аналіз та синтез різних ідей, точок зору, наукових явищ у їх взаємозв'язку та взаємозалежності для забезпечення освітнього процесу відповідною навчально-методичною документацією, програмами, планами та інноваційними проектами.

Програмні результати навчання:

Реалізація у власній професійній діяльності ефективних психолого-педагогічних стратегій існування людини у суспільстві в умовах сучасного глобалізованого соціокультурного середовища.

Усвідомлення моделі світу, природи, причинно-наслідкових закономірностей розвитку суспільства і зв'язків різних культур; засвоєння і реалізація у викладацькій діяльності набутого культурного досвіду, поважне ставлення до різних культур, релігій, прав народів і людини та до ідеї збереження миру і толерантного існування.

Результативна діяльність у професійній групі, дотримання етичних норм професійної діяльності.

Адаптація та ефективні дії у новій ситуації, реалізація ефективних стратегій існування людини в суспільстві в умовах сучасного глобалізованого соціокультурного середовища.

Здійснення психологічного супроводу персоналу та керівництва сучасних закладів освіти.

4. Місце навчальної дисципліни в структурі освітньої програми:

а) навчальна дисципліна належить до вибіркових навчальних дисциплін (за вибором здобувача вищої освіти);

б) під час вивчення цієї навчальної дисципліни використовуються знання, отримані з таких навчальних дисциплін (пререквізитів): «Філософія сучасної освіти», «Педагогіка та психологія вищої школи», «Психолінгвістика», «Комунікативні стратегії (англійська мова)» тощо;

в) основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін (постреквізитів): «Педагогічний менеджмент», «Педагогічна лінгвістика», «Соціолінгвістика», «Соціальна педагогіка» тощо.

5. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Опис підготовки фахівців	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Вибіркова (за вибором здобувача вищої освіти)	
	Спеціальність 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська))		
Змістових модулів – 1	Освітня програма: Середня освіта (Мова і література (англійська)). Психологія»	Рік підготовки I-й	
Загальна кількість годин: денна – 180 год.	Рівень вищої освіти: другий	II	II
		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 7	ступінь освіти: магістр	II	
		Лекції	
		26 год.	
		Семінари	
		18 год.	
		Лабораторні	
		1 год.	
		Самостійна робота	
126 год.			
Вид контролю: іспит			

6. Обсяг, методики і технології викладання навчальної дисципліни

6.1. Анотація програми навчальної дисципліни

Навчальний матеріал курсу «Організаційна психологія та психологія керування» організовано за спіральним принципом, що поєднує послідовність і циклічність вивчення. Здобувачі не випускають з поля зору вихідну проблему й водночас поступово розширюють і поглиблюють коло пов'язаних із нею знань.

Змістовий модуль 1.

Організаційна психологія та психологія керування як галузь психологічної науки

Тема 1. Організаційна психологія.

Поняття «організації» як психологічного феномену. Організація як «спільнота» в концепції Е. Мейо. Проблема організації в «Тектології». А. А. Богданова. М. Вебер та його роль у розвитку теорії організації. Праксеологія

як теорія організації. Системний підхід до організації. Організація як структурна одиниця. Типології організації, принципи побудови. Формальна структура організацій. Неформальна структура організацій. Мета як елемент функціонування організації.

Інформація і інформаційні процеси в організації. Об'єм інформації і креативність організації. Комунікативні процеси в організації. Комунікативні бар'єри в організації. Організаційна культура та її виміри. Організація як динамічний процес. Психологічні технології та їх характеристики. Типології психологічних технологій. Поняття жорстких та м'яких психологічних технологій. Рівні оцінки психологічних технологій.

Конфлікти в організаціях та психологічні технології їх запобігання та розв'язання. Особливості протікання конфліктів в різних типах організацій. Інноваційні процеси в організації. Цикли функціонування нововведень. Мотивація інноваційної діяльності. Психологічні бар'єри у впровадженні інновацій в організації.

Тема 2. Психологія керування.

Предмет та методи психології управління. Психологічні закони управління. Психологічні теорії управління. Особистість та її потенціал в системі управління. Самооцінка, рівень домагань й фрустрації в трудовій діяльності. Типологія особистості в трудовій діяльності. Здібності в структурі особистості. Темперамент й характер в трудовій діяльності. Пізнавальні процеси в трудовій діяльності. Емоційно-вольова сфера особистості в процесі управління. Мотивація праці. Психофізіологічні засади управління. Функціональні стани людини. Вимоги до підтримки працездатності. Специфіка праці в екстремальних умовах. Вікові зміни в працездатності.

Соціально-психологічні аспекти процесу управління. Психологія прийняття рішень. Вплив несвідомого на прийняття рішень. Взаємовплив особистостей в процесі прийняття рішень. Керівництво та лідерство. Стилі лідерства та керівництва. Психологія управління трудовим колективом. Відносини в системі «керівник-підлеглий». Складнощі управління трудовим колективом, їх подолання. Розвиток трудового колективу. Стратегії поведінки в конфлікті. Управління й соціально-психологічний клімат в колективі. Механізми регуляції соціально-психологічного клімату. Міжособистісне спілкування в управлінні. Психологічні основи управління конфліктними ситуаціями

6.2. Основні модулі навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	ла б	ін д	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	

Модуль 1												
Теоретико-методологічні основи організаційної психології та психології керування												
Тема 1. Організаційна психологія	102	14	10	6		72						
Тема 2. Психологія керування	78	12	8	4		54						
Усього годин:	180	26	18	10		126						

6.3. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Проект «Психологічний супровід персоналу сучасних організацій».

6.4. Форми та методи навчання

Для визначення рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу використовуються такі **форми навчання**: 1) лекційні заняття, на яких подається огляд класичних та сучасних теорій організацій, психологічних особливостей управління персоналом; 2) семінарські заняття, що передбачають встановлення взаємозв'язків між стратегією організації та управлінням персоналом; 3) лабораторні заняття, що передбачають розробку стратегій поведінки в конфліктних ситуаціях, шляхів їх розв'язання та налагодження соціально-психологічного клімату в колективі; 4) консультації, які проводяться з метою допомоги здобувачам у виконанні творчих робіт, роз'яснення окремих розділів теоретичного матеріалу.

Методи навчання. Компаративний, фундаментальний, комбінований, пояснювально-ілюстративний, проблемного викладу навчального матеріалу, репродуктивний, культурно-історичний, описовий методи навчання.

7. Політика навчальної дисципліни заснована на політиці ГПМ.

Горлівський інститут іноземних мов ДВНЗ ДДПУ є вільним і автономним центром освіти, що покликаний давати адекватні відповіді на виклики сучасності, плекати й оберігати духовну свободу людини, що робить її спроможною діяти згідно з власним сумлінням; її громадянську свободу, яка є основою формування суспільно відповідальної особистості, та академічну свободу і добросовісність, що є головними рушійними чинниками наукового поступу. Внутрішня атмосфера інституту будується на засадах відкритості, прозорості, гостинності, повазі до особистості.

Вивчення навчальної дисципліни «Організаційна психологія та психологія керування» потребує: виконання завдань згідно з навчальним планом; підготовки до семінарських та лабораторних занять; роботи з інформаційними джерелами; опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури.

Підготовка та участь у семінарських та лабораторних заняттях передбачає: ознайомлення з програмою навчальної дисципліни, питаннями, які виносяться на

заняття з відповідної теми; вивчення теоретичного матеріалу, конспекту лекцій, а також позицій, викладених у підручниках, монографічній та іншій науковій літературі.

Результатом підготовки до заняття повинно бути змістовне володіння здобувачем вищої освіти матеріалом теми, якій присвячено відповідне заняття, а саме: підтвердження теоретичного матеріалу прикладами, знання основних дефініцій сучасної психології, уміння аргументовано викласти певний матеріал, підготувати презентацію власних навчальних пошуків, коментувати відповіді інших здобувачів, доповнювати їх, знаходити помилки (неточності, недоліки) та надавати правильну відповідь.

Відповідь здобувача повинна демонструвати ознаки самостійності виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

Присутність здобувачів вищої освіти на лекційних, семінарських та лабораторних заняттях є обов'язковою. Пропущені з поважних причин заняття мають бути відпрацьовані.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути зваженим, уважним та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.

8. Контрольні заходи результатів навчання

Загальна оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за контрольні точки та контрольні роботи змістовного модулю, набраних упродовж навчального семестру (60%), та результатів складання іспиту (40%).

8.1. Поточний контроль

ГРАФІК поточного контролю

Курс 1 (магістри 014.02 Середня освіта (Мова і література англійська). Додаткова спеціальність 053 Психологія

II семестр 2019 – 2020 навчальний рік

Факультет соціальної та мовної комунікації

Кафедра психології та педагогіки

Секція психології

Дисципліна «Організаційна психологія та психологія керування»

Викладачі: д.ф.н., проф. Мельник В. В., к.психол.н., доц. Грицук О. В.

Кількість КТ – 2

Коефіцієнт КТ – 0,2

Кількість КРЗМ – 1

Коефіцієнт КРЗМ – 0,2

Кількість ЗМ – 1

Вид підсумкового контролю:

Іспит

усна частина (коефіцієнт – 0,4)

№	Вид контролю	Форма контролю	Термін проведення
1	КТ 1	Середній бал за усні відповіді	СЗ № 3
2	КТ 2	Середній бал за письмові звіти	ЛабЗ № 9
3	КРЗМ 1	Тест	ЛабЗ № 5

Затверджено:

Протокол № 1 від «28» серпня 2019 р.

Завідувач кафедри психології та педагогіки

В. В. Мельник

8.2. Підсумковий контроль

Питання до усної частини іспиту

1. Поняття організації як психологічного феномену.
2. Праксеологія як теорія організації.
3. Особливості підходу до організації Т. Котарбінського.
4. К. Адомецький та його роль у розвитку теорії організації.
5. М. Вебер та його роль у розвитку теорії організації.
6. Системний підхід до організації.
7. Організація як структурна одиниця.
8. Типології організації, принципи побудови.
9. Організаційні структури.
10. Ієрархічна організація та її психологічні особливості.
11. Консолідуюча або колективістська організація та її психологічні особливості.
12. Конкуруюча організація та її психологічні особливості.
13. Індивідуалістська організація та її психологічні особливості.
14. Мета як елемент функціонування організації.
15. Принципи формування цілей організації.
16. Інформація і інформаційні процеси в організації.
17. Комунікативні процеси в організації.
18. Комунікативні бар'єри в організації
19. Організаційна культура та її виміри.
20. Організація як динамічний процес.
21. Конфлікти в організації та їхня роль у розвитку організації.
22. Психологічні служби в організаціях: функції та особливості роботи.
23. Предмет та методи психології управління.
24. Психологічні закони управління.
25. Психологічні теорії управління.
26. Особистість та її потенціал в системі управління.
27. Самооцінка, рівень домагань й фрустрації в трудовій діяльності.
28. Типологія особистості в трудовій діяльності.
29. Темперамент й характер в трудовій діяльності.
30. Пізнавальні процеси в трудовій діяльності.

31. Емоційно-вольова сфера особистості в процесі управління.
32. Стрес в процесі управління.
33. Мотивація праці.
34. Психофізіологічні засади управління.
35. Специфіка праці в екстремальних умовах.
36. Прийняття рішень як важлива складова управління.
37. Керівництво та лідерство в організаціях.
38. Психологія управління трудовим колективом.
39. Складнощі управління трудовим колективом, їх подолання.
40. Стратегії поведінки в конфлікті.
41. Управління та соціально-психологічний клімат в колективі.
42. Механізми регуляції соціально-психологічного клімату.
43. Міжособистісне спілкування в управлінні.
44. Психологічні основи управління конфліктними ситуаціями.

9. Критерії й засоби оцінювання рівня знань і умінь здобувачів із навчальної дисципліни

Здобувач одержує оцінку **відмінно (100)**, якщо він:

- має системні теоретичні знання з навчальної дисципліни,
- **вільно** володіє спеціальною термінологією,
- виявляє міцні уміння і навички аналізу наукового матеріалу,
- аргументовано, з посиланням на першоджерела доводить власну думку,
- виявляє науковий інтерес до навчальної дисципліни,
- самостійно здійснює дослідницьку діяльність у галузі психології,
- безпомилково виконує письмові завдання в обсязі 100% за відведений час.
- рівень мовленнєвої культури високий.

Здобувач одержує оцінку **відмінно (95)**, якщо він:

- виявляє **глибоке розуміння** основних понять і категорій з навчальної дисципліни,
- уміє аргументовано доводити власну думку, здатний системно аналізувати психічні явища, виявляючи достатній рівень сформованості аналітичного й систематичного мислення,
- виявляє науковий інтерес до навчальної дисципліни, але не включається до дослідницької діяльності,
- володіє спеціальною термінологією,
- безпомилково виконує письмові завдання в обсязі 90-95% за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури досить високий.

Здобувач одержує оцінку **відмінно (90)**, якщо він:

- виявляє **глибоке розуміння** основних понять і категорій з навчальної дисципліни,

- уміє аргументовано доводити власну думку, здатний системно аналізувати психічні явища, допускаючи однак незначні помилки теоретичного й практичного характеру, які самостійно виправляє,
- виявляє науковий інтерес до навчальної дисципліни, але не включається до дослідницької діяльності,
- володіє спеціальною термінологією,
- виконує письмові завдання в обсязі 90% за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури достатній.

Здобувач одержує оцінку **добре (85)**, якщо він:

- виявляє **розуміння** основних понять і категорій з комплексу психологічних дисциплін, виявляючи **належний** рівень сформованості аналітичного і синтетичного мислення,
- достатньо повно аналізує першоджерела, виділяючи відповідні структурні елементи та демонструючи їх взаємозв'язок,
- відповідь аргументована, ілюстрована вдалими прикладами,
- володіє спеціальною термінологією, але допускає не грубі помилки теоретичного й практичного характеру,
- виконує письмові завдання в обсязі 80% за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури достатній.

Здобувач одержує оцінку **добре (80)**, якщо він:

- виявляє **розуміння** основних понять і категорій з навчальної дисципліни,
- достатньо повно аналізує першоджерела, допускаючи помилки при виділенні їх структурних елементів та встановленні їх взаємозв'язку,
- володіє практичними вміннями і навичками відповідно до вимог курсу,
- володіє спеціальною термінологією, допускаючи незначні помилки теоретичного й практичного характеру,
- виконує письмові завдання в обсязі 80% за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури достатній, але допускаються незначні мовленнєві помилки.

Здобувач одержує оцінку **добре (75)**, якщо він:

- виявляє **розуміння** основних понять і категорій з навчальної дисципліни, допускаючи незначні помилки,
- достатньо повно аналізує першоджерела, допускаючи помилки при виділенні їх структурних елементів та встановленні їх взаємозв'язку,
- володіє практичними вміннями і навичками відповідно до вимог курсу,
- володіє спеціальною термінологією поверхово, допускає помилки теоретичного й практичного характеру,
- виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 2/3 за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури достатній, але допускаються незначні мовленнєві помилки.

Здобувач одержує оцінку **задовільно (70)**, якщо він:

- добре володіє навчальним матеріалом, спроможний із незначною сторонньою допомогою аналізувати, узагальнювати його,
- виявляє **розуміння** основних теоретичних понять і категорій, розкриває їх взаємозв'язок, виявляючи **достатній** рівень сформованості аналітичного і синтетичного мислення,
- володіє спеціальною термінологією поверхово, допускає значну кількість помилок теоретичного й практичного характеру,
- виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 2/3 за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури достатній, але допускаються мовленнєві помилки.

Здобувач одержує оцінку **задовільно (65)**, якщо він

- не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, **невпевнено** викладає теоретичний, фактографічний, історико-психологічний матеріал,
- **має недостатній** рівень сформованості аналітичного і синтетичного мислення під час аналізу першоджерела, закономірностей розвитку психічного процесу,
- слабо володіє спеціальною термінологією, допускає значну кількість помилок теоретичного й практичного характеру,
- виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 60% за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури достатній, але допускаються значні мовленнєві помилки.

Здобувач одержує оцінку **задовільно (60)**, якщо він

- не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом,
- **має недостатній** рівень сформованості аналітичного і синтетичного мислення під час аналізу першоджерела, закономірностей розвитку психічного процесу,
- мовлення відзначається недостатньою осмисленістю і логічністю, бідністю словника, значною кількістю фактичних помилок,
- виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 60% за відведений час,
- рівень мовленнєвої культури низький, але допускаються значні мовленнєві помилки.

Здобувач одержує оцінку **незадовільно (55)**, якщо він

- не вміє вільно, логічно, аргументовано, чітко висловлюватись, відповідь характеризується низьким рівнем усвідомлення,
- не вміє аналізувати першоджерела, допускаючи помилки при класифікації психічних явищ, визначенні їх місця та ролі у розвитку психології як науки,
- рівень мовленнєвої культури низький, допускаються значні мовленнєві помилки,
- виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 50% за відведений час,
- не володіє спеціальною термінологією.

Здобувач одержує оцінку **незадовільно (35 і менше)**, якщо він

- не вміє аналізувати першоджерела, допускаючи помилки при класифікації психічних явищ, визначенні їх місця та ролі у розвитку психології як науки,
- відповідь характеризується низьким рівнем усвідомлення,
- робить грубі фактичні помилки; не може навести приклади; допускає значну кількість мовленнєвих помилок,
- виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 30% за відведений час,
- не володіє спеціальною термінологією.

Шкала оцінювання рівня знань і умінь здобувачів: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
	екзамен	залік		
90-100	відмінно	зараховано	A	відмінне виконання лише з незначною (мінімальною 1-2) кількістю помилок
82-89	добре		B	вище середнього рівня з кількома помилками
75-81			C	вище середнього рівня з кількома помилками
67-74	задовільно		D	непогано, але зі значною кількістю недоліків
60-66			E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	не зараховано	FX	з можливістю повторного складання
1-34			F	з обов'язковим повторним курсом

10. Рекомендована література

Основна література

1. Авдулова Т. П. Психология менеджмента. Москва : Академия, 2003. 256 с.
2. Аронсон Э. Социальная психология. Психологические законы поведения человека в социуме. Москва: Прайм-Еврознак, 2002. 558 с.
3. Большаков А. С., Михайлов В. И. Современный менеджмент : теория и практика. Санкт-Петербург: Питер, 2002. 411 с.
4. Вересов Н. Н. Психология управления. Москва: Московский психолого-социальный институт. Воронеж: Изд-во НПО «МОДЭК», 2001. 224 с.
5. Верещагина Л. А., Карелина И. М. Психология потребностей и мотивации персонала. Харьков: Изд-во Гуманит. Центр, 2005. 156 с.
6. Джуелл Л. Индустриально-организационная психология. Санкт-Петербург: Питер, 2001. 670 с.

7. Дубиненкова Е. Н. Техники подбора персонала. Искусство находить лучших. Санкт-Петербург: Речь, 2007. 176 с.
8. Карамушка Л. М. Психологія управління. Київ: Міленіум, 2003. 344 с.
9. Карамушка Л. М., Клокар Н. І., Філь О. А. Технологія підготовки персоналу освітніх організацій до роботи в умовах соціально – економічних змін. Київ: Науковий світ, 2008. 100 с.

Додаткова література

1. Ковров А. В. Лояльность персонала. Москва: Бератор, 2004. 168 с.
2. Морозова Г. Б. Психологическое сопровождение организации и персонала. Санкт-Петербург: Речь, 2006. 400 с.
3. Мучински П. Психология, профессия, карьера. Санкт-Петербург: Питер, 2004. 539 с.
4. Перов А. В. Дискуссия и принятие решений в группе: технология модерации. Санкт-Петербург: Питер, 2008. 80 с.
5. Подшивалкіна В. І., Лукашевич М. П., Суїменко Є. І., Каменська Т. Г. Макро- і мікро соціальна інженерія: соціоінженерний практикум. Одеса: Астропринт, 2001. 234 с.
6. Чикер В. А. Психологическая диагностика организации и персонала. Санкт-Петербург: Речь, 2003. 172 с.

Інформаційні ресурси

1. http://pedagogika.wszia.opole.pl/ebook/mono2019_4.pdf – Колективна монографія.
«TERRITORIES’ DEVELOPMENT: SOCIAL, ECONOMIC AND HUMANITARIAN ISSUES»
2. <http://ped-ejournal.cdu.edu.ua/index> Вісник Черкаського університету: педагогічні науки.
3. <http://pedlib.ru/katalogy/katalog.php?id=3> – педагогічна бібліотека
4. <http://www.orgpsy-journal.in.ua/> - науковий журнал «Організаційна психологія. Економічна психологія» за наук. ред. С. Д. Максименко, Л. М. Карамушки.